

26 Ocak denilince akla Beylerderesi gelir, konunun daha geri planda Ankara tarafı da vardır. Yazmaya karar verdiğim örgüt tarihinde konunun bu tarafını belirteceğim. Burada anlatılacak olan nispeten daha kısadır.

Tarih olayların anlatılması değildir; buna tarih değil kronoloji denilir. Tarih olayların gerçekleştiği ortamı değişik yönleriyle vermek, önemli bir olayın geçmişi ve geleceğini de belirtmek zorundadır.

Önemli bir nokta şudur: tarihi gerçekleştiği koşullarda anlamaya çalışmak gerekir. Bugünün anlayışıyla geçmişe baktığınızda bazı düşünceler ve eylemler size anlamsız gelebilir. O günü o günün şartlarında anlamaya çalışmak gerekir.

Tam günü hatırlamıyorum ama 26 Ocak'tan birkaç gün önceydi; gazetelerde ve radyoda beklenmedik bir haber vardı: Malatya'da bekçi ve polis üç kişi öldürülmüştü ve öldürenlerin isimleri sayılıyordu: İlker Akman, Hasan Basri Temizalp ve Yusuf Ziya Güneş... Son ismi tanımıyordum ve adını da ilk kez duyuyordum. Ortada garip bir durum vardı: yakalanan yoktu ama kimlikler biliniyordu, demek başka bir şey olmuştu.

O yıllarda İlker'in ablasıyla evliydim ve 12 Mart 1971 sonrası yaşanan deneylerden hareketle polisin bizi yaklaşık bir hafta içinde bulabileceğini düşündüm. Hemen Ankara'daki ilişkileri dolaştım, bağlantımızın bir süre kesileceğini ilettim; evden ayrılınca bir süre kalacağım eski bir okul arkadaşımın evini ayarladım, yanıma bir de silah aldım.

Ertesi gün öğleden sonra "yapılacak başka ne kaldı?" diye düşünürken kapının çalındığını duydum. Kapıyı açtı ve içerdeki odadan kendisini polis olarak tanıtan sivil giyimli dört kişinin içeriye girdiğini gördüm. Silahlıyım ve bu satırları okumanızdan daha kısa sürede silahı çekip çekmemeye karar vermem gerekiyordu. Kapıdan girişleri ev baskınına hiç benzemiyordu, silahı çıkarıp battaniyenin arasına koydum ve odadan çıktım. Etrafa bakışlarından anlaşıldığı kadarıyla bunlar insan arıyorlardı ve tabii yoktu. İfade için Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne gidecektik. Komiser olduğunu tahmin ettiğim birisi bana, "İlker'in psikolojik sorunları olup

olmadığını” sordu. “Yoktu” dedim, devamı polisteki bakış açısını yansıtıyordu: “Bir mühendis polise neden düşman olsun?”

Hasan Basri daha önce 3. THKO davasından bir süre hapisanede kalmıştı. ODTÜ’yü bitirmişti, maden mühendisiydi. Onu bilebilirlerdi ama İlker’in de mühendis (metalurji) olduğunu nereden biliyorlardı ve dahası bu kadar çabuk bulunmayı da hiç anlamamıştım.

Sivil bir minibüsle emniyet müdürlüğüne gittik. Benimle ilgilenen yoktu, sadece ablasıyla meşguldüler. İfade için de sadece o gitti. Orada İlker’in o sırada askerde olması gereken küçük kardeşiyle karşılaştım. Herhalde birliğinden alıp getirmişlerdi. Onunla da kimse ilgilenmiyordu. Bir odada yarım saat kadar iki kişi oturduk. Önümüzdeki masanın üzerinde el telsizi duruyordu ya da ne konuşacağımızı dinliyorlardı. Ben de Ekim ayı sonunda biten kısa süreli askerlik yapmıştım, askerlik mavraları konuştuk. Derken ablası geldi, çıktık.

İlker gelirse mutlaka bildirmesini istemişlerdi.

Ne olduğunu hala anlamamıştım. Polisteki bu bilgi nereden geliyordu? İlker hiç deşifre olmamış, hayatında bildiri bile dağıtmamıştı; mühendis olduğunu bilmelerinin yanı sıra ablasının evinin bu kadar hızlı bulunması normalde mümkün değildi.

Bu konuda gerçeği ne zaman öğrendim, şimdi hatırlamıyorum ama Beylerderesi’nden sonraydı. İlker’in amca tarafının iyice gerici olduğunu ve görüşmediklerini biliyordum.

Malatya hükümet meydanında gerçekleştiği gazetelerde yazılı olayın tam olarak nasıl olduğunu bilmiyoruz. Büyük ihtimalle üç kişiden şüphelenmişler ve kimlik sormuşlar, onlar da kimlikleri vermişler. Ardından onları karakola götürmek isteyince ateş açmışlar ve kaçmışlar, kimlikler de orada kalmış.

Bu kimlikler daha sonra Ankara’ya getiriliyor. MİT’te amcası bunları görebildiğine göre demek sıradan birisi değildi. “Ablası Milli Eğitim’de öğretmendir” bilgisinden hareketle benim de kaldığım ev kısa sürede bulunuyor. Bu bilgidен okulu bulursun, okulda da ev adresi var...

Bunları o sırada bilmiyordum ama bilsem de davranışımı etkilemezdi. Silahı evden çıkarmam gerekti, evi aramamışlardı ama belli mi olur daha sonra arayacakları tutardı ve olabilecek en kısa sürede İstanbul'a taşınmak gerekiyordu. Ankara'da çalışıyordum ve İstanbul sorumlusu olduğum için sürekli gidip geliyordum. Zaten taşınacaktık ama öne almak gerekiyordu.

Bu hemen yapılmazdı, fazlasıyla dikkat çekerdı. O yaz tatiline kadar okula gidip dersini versin, ben de çalıştığım Hacettepe Üniversitesi Çocuk Biyokimya laboratuvarına gidip geleyim ve bu arada İstanbul'a gidip ev bulayım ve oradaki ilişkilerle görüşeyim...

İstanbul'a gitmek için gerekçe bulmak gerekiyordu; hiç zor değildi, bu işten ayrılıp sanayide çalışacaktım ve yeni iş için de en uygun yer İstanbul'du.

Sosyalistlerin ne kadar çok konuştukları malum; Beylerderesinden sonra polis Ankara'da değişik çevrelerde operasyon yapmış, bir bölüm insanı alıp bırakmıştı. Aralarında Nasuh (Mitap) da vardı. Bu çevre beni biliyordu, örgütteki rolümü de biliyordu ve çenelerini tutmaları bir yana özel olarak da konuştukları için adım ortaya çıkmaya başlıyordu.

Yapılabilecek en iyi şey günlük hayatını hiç değiştirmemiş gibi görünürken, bıçak sırtında yürüyerek de olsa yavaştan değişikliklere gitmekti.

İşyerinde kontrolün başladığını anlamamak mümkün değildi. Gece nöbetçisi olarak çalışıyordum ve hastanede o bölümün amiri olan tip gelip hatır sormaya başlamıştı. Belli ki kontrol... Gelip giden var mı, ona bakıyordu.

Başka iş aramaya başlayacağımı işyerinde de konuştum. İstanbul'a ilk gidişimde iyice dikkat ettim, takip yok gibi görünüyordu ama belki de ben görmüyordum, bu nedenle kimseye uğramayıp otelde kaldım. Gazetelerde çıkan iş ilanlarından hareketle Topkapı'da iki fabrikaya gidip iş görüşmesi yaptım.

Bu sırada geçen yılın yaz aylarında ben birkaç ay süren askerlikte iken İlker ve Necati'nin

Ankara'da karşılaştıkları, TDAS'ı tümüyle kabul ettikleri için birlik kararı alınan Yurtdışı Gurubu (Gültenciler olarak da bilinir) ile ayrılık gündeme geldi. Teoride aynı görünen pratikte ise anlaşamayan iki gruptuk zaten... Silahtan iyi anlıyorlardı ama politikadan anlamıyorlardı denilebilir. Günlük politik analiz, buradan hareketle bir silahlı mücadele hareketi ne yapmalıdır? Bunun analizi olmadan silahtan anlasan ne olur anlamasan ne olurdu?

Evin çevresini değişik saatlerde iyice gözden geçirdim. Evin gözetlenmesi söz konusu değildi. Kadın ve erkeğin işyerleri belli olduğuna göre denetim işyeri üzerinden yapılacaktı ama yine de dikkatli olmak gerekirdi. Hastanede gece nöbetçisiydim, sabah daha hava karanlıkken nöbetten çıkar, geniş bir tur attıktan sonra görmem gerekenlere uğradım. Bir süre sonra genel komitenin yeniden oluşturulması gerekiyordu: Yüksel, ben ve Ankara'dan iki kişi (birisini Rıza Salman)... Yüksel bunları tanıyamıyordu.

Bıçak sırtında yürüdüğümü hissederek oldukça sıkıntılı birkaç ay geçti ve İstanbul'a taşındık. Tam zamanıydı çünkü adım artık ortaya çıkmıştı. Durumum halen bilinmiyordu ama "var bunda bir şeyler" düşüncesine ulaşılmıştı. Bunu da Yenimahalle'de annemlerin bulunduğu apartmanda yönetici olan emekli albayın gelip ailemden hakkımda bilgi istemesinden öğrenecektim. O yıllarda emekli albay demek MİT demekti. "Bu çocuğun bütün arkadaşları komünist" belirlemesi durumun anlaşılması için yeterliydi ama artık Ankara'da yoktum. Daha sonra arada bir geldiğimde de Yenimahalle'ye uğramayacaktım.

Beylerderesi hem biz hem de sosyalist hareket için büyük olaydı. Ortalıkta dolaşan lafların bini bir paraydı, bunları ve psikolojik ortamı kitapta anlatacağım.

Daha sonra İlker'in yaralı yakalandığını ve infaz edildiğini öğrendik. Çok daha sonra THKO'dan bar arkadaş İlker'i öldüren komiseri cezalandırdıklarını ama eyleme sahip çıkmadıklarını iletenecekti.

1976 hayatımın en zor yılıdır. Küçük bir hata var olan ama henüz politik çıkış yapmamış örgütü bitirebilirdi.

1971 yılı başlarında ülkede politik kargaşa iyice artarken Ertuğrul Kürkçü, "Ortalıkta fazla görünme, deşifre olma; insan çok ama deşifre olmamış güvenilecek insan çok az" demişti. Hayatım boyunca öğrenci kantinlerine, mühendis odaları gibi yerlere hiç uğramadım. Klasik bir

hayatı sürdürür gibi görünürken epeyce politik ve örgütsel iş yaptım. Bu da o yılların genel davranış tarzına hiç uymadığı için küçük bir çevrede tanınan ama genel için bilinmeyen birisi olarak kaldım.

Bu durum çok işime yarayacaktı...